

Posudek oponenta na bakalářskou práci Lenky Lukšíkové. „Kvalitativna analýza variability neverbálních prejavov dominancie u dlhodobých partnerských dvojic. Vedoucí práce Mgr. et Mgr.Jitka Lindová, Ph.D.

Předložená bakalářská práce navazuje na výzkum neverbálního chování v souvislosti s dominancí v dlouhodobém partnerském vztahu, který byl prováděn v rámci výzkumu pracovní skupiny etologie člověka již z různých hledisek. Hlavním přínosem práce je, že nově obrací pozornost na to, jakým způsobem vyhodnocují svoje chování z hlediska signalizace dominance jeho samotní aktéři. Studie se účastnilo 15 heterosexuálních párů, kteří spolu žijí v dlouhodobém vztahu. Tyto páry byly pak experimentátorkou vyzváni, aby si do detailů vzpomněli na konfliktní situaci, která mezi nimi v minulosti nastala. Tuto situaci pak měli i s použitím různých rekvizit v laboratoři co nejvěrněji přehrát. Jejich interakce byla nahrána na video. Jedním z prvních metodologických problémů práce je, že u nahrávání této scény byla také přítomná experimentátorka, což mohlo ovlivnit neverbální chování obou partnerů. Partneri byli dále samostatně vyzváni aby video zhlédli a identifikovali chování, které považují buď u sebe či partnera za dominantní. Problematickou částí desingu studie je také skutečnost, že respondentům byla v úvodu záznamového listu, do kterého zapisovali výsledky svého pozorování, poskytnuta definice dominance a nastíněny i její možné neverbální projevy. Tato skutečnost mohla pak ovlivnit, jakého chování si na nahrávce respondenti spíše všimli a co považovali za příklady dominance. Tato počáteční instrukce pak mohla zabránit naplnit hlavní záměr studie, který byl na straně 34 popsán jako snaha odhalit co největší rozmanitost projevů dominance v reálné situaci. Autorka práce sice toto omezení studie reflektuje v kapitole Limity práce na straně 59 nicméně zůstává otázkou, zda se nejedná o závažné metodologické pochybení, pokud záměrem autorky bylo provést kvalitativní výzkum neverbálních projevů dominantního chování. Samozřejmě i samotná reálnost situace je velmi diskutabilní, ale je na druhou stranu pochopitelné, že získání videí reálných konfliktních situací je možná nepřekonatelný metodologický oříšek. Respondenty identifikované neverbální projevy dominance byly následně autorkou práce kategorizovány do skupin podle charakteru dominantního chování. Tyto neverbální projevy dominance byly pak rámci jednotlivých kategorií srovnány s neverbálními projevy dominance, které byly uváděny ve studiích předchozích autorů. Na straně 51 je přehledná tabulka tohoto srovnání, ve které autorka uvádí jak svoje výsledky, tak i výsledky Newton a Burgoon, 1994 a Lindové a kol.,2012. Formálním nedostatkem této jinak velice pěkné tabulky je, že její první řádek, který uvádí zdroj jednotlivých kategorií dominační strategií, by měl být pro větší přehlednost znovu uváděn na každé stránce této přes 4 strany jdoucí tabulky. Na straně 60 autorka referuje, že byl v pokusu omylem použit chybný záznamový arch, kde jsou uvedené jednotlivé modality neverbálního chování. V příloze práce je však uvedený arch bez těchto modalit. Dále mi nebyl srozumitelný autorčin komentář ze strany 60, že ve fázi analýzy vidí nedostatky zejména v subjektivitě posouzení, že by bylo vhodné konfrontovat názory od více hodnotitelů. Je to překvapivé tvrzení zejména proto, že záměrem práce bylo zkoumat neverbální projevy dominance z pohledu samotných aktérů, tedy z hlediska jejich subjektivity. Zařazení kapitoly Limitace výzkumu hodnotím velmi kladně, neboť autorka zde diskutuje všechny výše zmíněná metodologická úskalí.

Závěr: Úroveň zpracování teoretického úvodu, jejím praktickým provedením i úrovní výsledkové části a diskuze se jedná o práci velmi kvalitní. Pokud odhlédneme od možných metodologických pochybení v technice sběru dat, tak je předloženou bakalářskou prací možno ohodnotit mezi stupněm velmi dobře až výborně v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze 4.9. 2013

Mgr. Věra Pivoňková Ph.D.
Fakulta humanitních studií, UK